



3

Kadulla ja yleisellä alueella tehtäviä töitä koskevan taksan sekä taksaperiaatteiden hyväksyminen

HEL 2024-008298 T 02 05 00

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päättää hyväksyä liitteen 2 mukaiset taksaperiaatteet ja liitteiden 1 ja 3 mukaisen taksan noudatettavaksi Helsingissä kadulla ja yleisellä alueella tehtävissä kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisissa töissä. Päätöksenmukaista taksaa noudatetaan 1.3.2025 ja tämän jälkeen aloitetuissa töissä.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978, jäljempänä kunnossapitolaki) 14 a §:n mukaan kadulla ja yleisellä alueella tehtävästä työstä (katutyö) on tehtävä ilmoitus kunnalle. Ilmoitusmenettelyllä on tarkoitus varmistaa, että kunnalla on ajantasaiset tiedot sen kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävistä töistä, ja mahdollistaa maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu töiden yhteensovittaminen. Ilmoitusmenettelyn tavoitteena on antaa kunnalle mahdollisuus ohjata, valvoa, ajoittaa ja sovittaa yhteen töitä ja niiden suorittamista niin, että töistä liikenteelle tai muulle käytölle aiheutuvia haittoja voidaan estää ja vähentää. Tarkoituksena on lisäksi se, että kunta voi näin varmistaa suunnittelun ja toteutuksen hyvän tason, ehkäistä kadun rakenteiden heikkenemistä ja edistää katujen esteettömyyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Kunnossapitolain 14 b §:n 2 momentin mukaan kunta voi periä maksun, joka perustuu 14 a §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tarkastamisesta ja työn valvonnasta kunnalle aiheutuneisiin kustannuksiin (käsittely- ja valvontamaksu). Lain 14 b §:n 3 momentin mukaan kunta voi periä aikaa, alueen laajuuteen ja alueen keskeisyyteen perustuvan kohtuullisen maksun alueen tilapäisestä käyttämisestä 14 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työmaana, jos alue rajataan pois yleisestä käytöstä (alueenkäytömaksu). Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto on edellisen kerran päättänyt katutöistä maksuista sekä maksuja koskevista periaatteista päätöksellään 17.2.2022 § 28. Kyseisen päätöksen mukainen taksa on toistaiseksi voimassa 1.4.2022 ja tämän jälkeen aloitetuissa töissä lukuun ottamatta kunnan omia töitä



koskevia kohtia, joita noudatetaan 1.1.2023 ja tämän jälkeen aloitetuissa töissä.

Taksauudistuksen tavoitteet ja kaupunkistrategian toteuttaminen

Helsingin kaupunkistrategian 2021-2025 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021 § 293) mukaan kaupunki jatkaa katu- ja kaivutöiden haittojen minimoimiseen tähtäävää hanketta. Taksauudistus tukee tavoitetta katutöistä aiheutuvien haittojen vähentämisestä erityisesti pyrkimyksellä ohjata aiempaa selkeämmin työstä vastaavia varaamaan yleisestä käytöstä pois vain se alue, jonka työmaa tosiasiaassa tarvitsee ja välttämään tarpeettomia aluevarauksia kaduilta ja muilta yleisiltä alueilta sekä kannustamalla töiden ripeämpään suorittamiseen ja valmistumiseen

Helsingin kaupunkistrategian 2021-2025 yhtenä tavoitteena on joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen. Katu- ja kaivutyömaista aiheutuvien häiriöiden minimoiminen joukkoliikenteelle tukee tavoitetta. Joukkoliikenteen kilpailukyvyyn kannalta liikennöinnin nopeus, täsmällisyys ja luotettavuus ovat kriittisiä tekijöitä.

Esitettävät muutokset maksuissa ja periaatteissa

Kunnossapitolain 14 b §:n 5 momentin mukaan kunta hyväksyy maksujen määräämisen perusteet sisältävän taksan. Kaduilla ja yleisillä alueilla suoritettavista töistä perittävien maksujen suuruus ja perusteet on esitetty liitteen 1 taksataulukossa ja liitteen 2 taksaperiaatteissa. Liitteen 3 kartassa on määritelty maksuluokka-alueet kartalla. Keskeisimmät muutokset taksassa koskevat liitteen 1 taksataulukkoa ja liitteen 3 maksuluokkakarttaa.

Maksuluokkakartan päivittäminen ja uusi ydinkeskustan maksuluokka

Kunnossapitolain 14 b §:n 3 momentin mukaan alueenkäyttömaksun määräytymisen yhtenä perusteena on alueen keskeisyys. Kunnossapitolain esitöissä (HE 281/2004 vp) on todettu, että alueen keskeisyyden ottaminen yhdeksi maksun perusteeksi mahdollistaa syrjäisemmillä tai hiljaisemmillä kaduilla ja yleisillä alueilla keskeisiä alueita alemmat yksikkömaksut. Tämä on huomioitu taksassa niin, että kunnan alue on jaettu alueiden valtakunnallisen sekä kunnallisen liikenteellisen merkityksen ja sijainnin perusteella eri maksuluokkiin. Ydinkeskusta-alueelta, muulta liike- ja palvelukeskusta-alueilta, pääliikenneväyliltä, pyöräilyn pääreiteiltä, bussiliikenteen keskeisiltä reiteiltä (yli 100 bussivuo-roa/vrk/suunta) sekä raitiotie- ja pikaraitiotiealueilta reuna-alueineen peritään korkeampia alueenkäyttömaksuja. Joukkoliikenteen tarjonnan mukaan ottaminen alueen keskeisyyden määrittämiseen tukee tavoitetta



katutöistä aiheutuvien haittojen vähentämisestä. Rakentamattomilta, syrjäisemmiltä sekä hiljaisemmilta alueilta peritään puolestaan alhaisempia alueenkäyttömaksuja.

Helsingin kaupunkistrategian 2021-2025 yhtenä tavoitteena on keskustan elinvoiman edistäminen tekemällä keskustasta houkuttelevamman, saavutettavamman ja toimivamman. Ydinkeskusta on tämän tavoitteen saavuttamisessa tärkeässä roolissa. Myös huolto- ja jakeluliikenteen sujuvuuden takaaminen ydinkeskustassa on kaupunkistrategian yksi keskustan elinvoimaan liittyvä tavoite.

Kadulla ja muilla yleisillä alueilla tehtävät työt vaikuttavat huomattavasti erityisesti kivijalkayritysten toimintaan ja sitä kautta alueiden elinvoimaisuuteen niin kaupunginosissa kuin ydinkeskustassa, sillä poikkeusreitit muuttavat ihmisten kulkutottumuksia pitkiksikin ajoiksi. Tavoite lyhentää työmaa-aikoja ja pienentää työmaille varattuja alueita edistää kaupungin elinvoiman säilyttämistä ja kasvun tukemista.

Maksuluokkia päivitetään liitteen 3 mukaisesti siten, että uudeksi maksuluokaksi lisätään maksuluokka 1, joka sisältää Helsingin ydinkeskusta-alueen rajautuen etelässä Pienelle Roobertinkadulle/Isolle Roobertinkadulle, pohjoisessa Töölönlahden alueelle, lännessä Runebergin kadulle/Fredrikinkadulle sekä idässä Pohjoisrantaan/Unioninkadulle. Maksuluokka 2 sisältää päivitetyt pääliikenneväylät, pyöräilyn baanat ja pääreitit sekä pyöräilyn tehostetun talvihoidon verkoston pyörätieosuudet, bussiliikenteen keskeiset reitit (yli 100 bussivuoroa/vrk/suunta) sekä raitiotie- ja pikaraitiotiealueet reuna-alueineen. Maksuluokka 3 puolestaan sisältää yleisten alueiden rekisterissä ylläpitoluokkien I ja II kadut ja Helsingin niemen siltä osin kuin alueet eivät kuulu maksuluokkiin 1 tai 2 sekä kunnossapitoluokituksen R-viheralueet. Maksuluokka 4 sisältää muut kuin maksuluokkiin 1, 2 ja 3 sisältyvät rakennetut alueet (yleisten alueiden rekisterissä ylläpitoluokan III kadut sekä kunnossapitoluokituksen A ja M -viheralueet). Maksuluokka 5 sisältää rakentamattomat alueet.

Alueenkäyttömaksun perusteena oleva maksuluokka määräytyy jatkossa sen kalleimman maksuluokan mukaisesti, jolle kohdistuu vähintään 15 m² työn toteuttamiseksi yleisestä käytöstä pois rajattua työmaa-alueita. Muutoksen tavoitteena on osaltaan ohjata siihen, että työt suunnitellaan ja toteutetaan pienemmissä osioissa tai saatetaan alueita osissa valmiiksi, jolloin katutyön aiheuttamat haitat alueen yleiselle käytölle vähenevät. Erityisesti laajojen ja pitkäkestoisten kaivutöiden kohdalla halutaan kannustaa työalueen optimaaliseen käyttöön.

Työn kokoluokkien muutokset ja alueenkäyttömaksun korotukset



Kunnossapitolain 14 b §:n 3 momentin mukaan kunta voi periä aikaan, alueen laajuuteen ja alueen keskeisyyteen perustuvan kohtuullisen maksun alueen tilapäisestä käyttämisestä 14 a §:ssä tarkoitetulla tavalla työmaana, jos alue rajataan pois yleisestä käytöstä. Maksun tavoitteena on kunnossapitolain esitöiden mukaan katujen ja yleisten alueiden pysyminen niille varatussa yleisessä käytössä, kaivantojen lyhyt aukioloaika ja töiden yhteensovittaminen (HE 281/2004 vp, s. 22).

Jotta kunnossapitolain 14 b §:n 3 momentin mukaisen alueenkäyttömaksun tarkoituksena oleva kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden keston lyhentäminen ja katujen ja yleisten alueiden pysyminen niille varatussa yleisessä käytössä toteutuisi Helsingissä aiempaa tehokkaammin, alueenkäyttömaksuja korotetaan ja työn neliömetriperusteisiä kokoluokkia lisätään liitteen 1 mukaisesti. Alueenkäyttömaksujen korotus ja työn kokoluokkien muutokset on helppo toteuttaa ja hinnoittelussa säilyy nykyisen mallin kaltainen periaate mahdollisimman hyvin. Malli on työstä vastaaville tuttu ja samankaltainen pinta-aloihin perustuva kokoluokkajaottelu on käytössä muissa pääkaupunkiseudun kunnissa.

Alueenkäyttömaksujen korotuksilla ja työn kokoluokkien lisäämisellä on tarkoitus aiempaa tehokkaammin ohjata työstä vastaavia varaamaan pois yleisestä käytöstä pois vain se alue, jonka työmaa tosiasiaassa tarvitsee ja välttämään tarpeettomia aluevarauksia kaduilta ja muilta yleisiltä alueilta. Työstä vastaava voi alkuperäisessä ilmoituksessa ilmoittaa koko työalueen ja samalla yksilöidä tarkemmin, minä aikana mitäkin aluetta tullaan työhön tarvitsemaan. Työalue voi siis valmistua osittain sekä laajeta, pienentyä tai siirtyä työn aikana.

Muutos kannustaa työstä vastaavia pienentämään entistä paremmin työmaan kokoa, jolloin haitat ovat pienemmät erityisesti asukkaille, yrityksille, kävelijöille ja pyöräilijöille. Pienempi työmaa mahdollistaa myös suurella todennäköisyydellä paremmat liikennejärjestelyt kaikille (kävelijät, pyöräilijät, joukkoliikenne, autoliikenne, asukkaat, yritykset). Erityisesti laajojen ja pitkäkestoisten katu- ja kaivutöiden kohdalla halutaan kannustaa työalueen optimaaliseen käyttöön ja mahdollistaa työn kohteessa sijaitsevien tärkeiden kulkuväylien mahdollisimman keskeytyksetön käyttö.

Taksaperiaatteiden täsmentäminen

Taksaperiaatteisiin selkeytetään alueenkäyttömaksun perimistä asemakaavaa toteuttavien töiden osalta. Voimassa olevan taksan mukaan alueenkäyttömaksua ei peritä, jos kyseessä on asemakaavaa toteuttava kadun tai yleisen alueen rakentaminen. Nyt päätettävässä taksassa



tätä tarkennetaan siten, että alueenkäyttömaksua ei peritä niistä töistä, joilla toteutetaan uuden tai muutetun asemakaavan mukaisen kadun tai yleisen alueen rakenteet ensimmäistä kertaa asemakaavan voimaantulon jälkeen. Näissä töissä on kyse kadun tai yleisten alueiden rakentamisesta, joiden tarkoituksena on alueen toteuttaminen niin, että se täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettulla tavalla asemakaavan mukaisen toteutuneen maankäytön tarpeen ja se voidaan luovuttaa yleiseen käyttöön.

Käsittely- ja valvontamaksun korottaminen

Kunta voi kunnossapitolain 14 b §:n 2 momentin mukaan periä maksun, joka perustuu kunnossapitolain 14 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tarkastamisesta ja työn valvonnasta kunnalle aiheutuneisiin kustannuksiin. Käsittely- ja valvontamaksua korotetaan nykyisestä 70,00 euroa/tunti siten, että käsittely- ja valvontamaksun suuruus on taksapäätöksen voimaantulon jälkeen 80,00 euroa/alkava työtunti. Ilmoituksen johdosta peritään kolmea työtuntia vastaava käsittely- ja valvontamaksu, joka on korotuksen jälkeen siten 240,00 euroa. Ylimääräisestä käsittely- ja valvontatyöstä peritään käsittely- ja valvontamaksua korotusta vastaavasti 80,00 euroa/alkava työtunti.

Käsittely- ja valvontamaksua korotetaan, jotta se vastaa ilmoituksen tarkastamisesta ja työn valvonnasta kaupungille aiheutuvien välittömien ja välillisten kustannusten kasvua, joka on seurausta yleisen hintatason noususta sekä käsittely- ja valvontatyön työvoimakustannusten kasvusta.

Taksan päivittäminen jatkossa

Jatkossa maksujen määräytymisen perusteena olevan taksan ajantasaisuutta tarkastellaan säännöllisesti ja mahdollisen päivitystarpeen ilmetessä päivitetty taksa tuodaan kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston päätettäväksi. Toimivaltaa taksan määräytymisen perusteista päättämiseen ei Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaan voida delegoida viranhaltijalle.

Taksan voimaantulo

Päätöksenmukainen taksa tulee voimaan siten, että taksaa sovelletaan niissä kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisissa töissä, jotka aloitetaan 1.3.2025 tai sen jälkeen.

Toimivalta



10.10.2024

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päättää kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisesta taksasta lain 14 b §:n 2 ja 3 momenttien osalta.

Esittelijä

asiakkuusjohtaja
Mari Randell

Lisätiedot

Tessa Auvinen, lakimies, puhelin: 09 310 52491
tessa.auvinen(a)hel.fi
Elina Airaksinen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 21981
elina.airaksinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Taksataulukko
- 2 Taksaperiaatteet
- 3 Maksuluokkakartta

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, kunnossapitolaki

Tiedoksi

Yleiset alueet -palvelu
Talous- ja suunnittelupalvelut
Tilat-palvelu
Asuntotuotanto
Liikenne- ja katusuunnittelu, toiminnanohjaus